

[Erik Appel.]

foredrag strømmer det ind med henvendelser fra lærere ved alle skoleformer, også højskolen, fra ungdomslejre og optagelseshjem, fra domsmyndigheder og bekymrede forældre. Der er ingen tvivl om, at der bør sættes hurtigt og stærkt ind for at rette alle dem op, der kan rettes op, og derved hindre, at flere går i vasken. Jeg henstiller til den højtærede socialminister, under hvem Ordblindeinstituttet hører, at der gribes ind for at tilrettelægge en udvidelse af dette institut både med hensyn til lokaler og sagkyndig hjælp ved undervisning og diagnose. Der er altfor mange på ventelisten. Men jeg ønsker ikke, at ordblindundervisningen skal monopoliseres. Derfor beder jeg den højtærede minister overveje, at den af mig nævnte ordblindeskole får statstilskud, og det samme må gælde skolerne i Odense, Silkeborg og Aalborg. Ved alle disse skoler gør de ledende et uselvisk arbejde for at komme de ordblindelidende til hjælp.

Til den fungerende højtærede undervisningsminister har jeg en forespørgsel vedrørende folkehøjskolen. Det vil være den højtærede minister bekendt, at det ikke længere er muligt for en enkeltmand at oprette en højskole; men det er også med de senere års stigende omkostninger ugørligt for en kreds af interesserede. Jeg ønsker i den anledning at forespørge, om der i undervisningsministeriet finder overvejelser sted i retning af at ændre højskoleloven, så statstilskuddet vil blive forhøjet, det årlige tilskud til vedligeholdelser såvel som tilskuddet til rejsning af en ny skole. Hvad der gælder folkehøjskolen, gælder også husholdningsskolen. Jeg ønsker også at henlede den højtærede ministers opmærksomhed på, at skalaen for elevunderstøttelser må ændres væsentlig, så den uretfærdighed, der nu gør sig gældende, kan blive ophævet.

Sluttelig ønsker jeg at omtale nogle særlige sønderjyske forhold. Det vil sikkert være det høje ting bekendt at de såkaldte sønderjyske landsdele siden genforeningen har haft perioder af ustadig ligevægt i både økonomisk og national henseende. Jeg skal ganske kort påvise dette, idet jeg væsentlig holder mig til Tønder amt. Dette amt stagnerede fuldstændig under præjer-

herredømmet og havde fra 1864 til genforeningen, altså gennem to menneskealdre, kun en befolkningstilvækst på knap 1 000, hvilket svarer til den årlige tilvækst i Ribe amt i samme tidsrum. Den minimale tilvækst faldt udelukkende på byerne, medens landbefolkningen gik tilbage. Der er siden 1920 bygget meget op ved tilførsel af kapital fra det gamle land til udbedring af veje, til dræning, tilplantning og mergling, til elektrificering m. m. Der er udført et energisk arbejde fra alle erhvervs side på at bringe landsdelen på højde med det gamle land. Høstudbyttet blev i de første 10 år næsten tredoblet. I disse første ti år steg befolkningstallet jævnt om end talmæssigt svagt. De voldsomme krisear omkring 1931 og den anden verdenskrig gav på ny landsdelen en ligevægt. Fra 1931 og til nu har der i så at sige alle sogne været et årligt vandringsunderskud, der i flere sogne har været større end fødselsoverskuddet.

Den mig tilmålte tid tillader ikke, at jeg kommer nøjere ind på de forholdsregler, der kan standse det vigende folketal. Jeg nævner derfor blot udstykning, bedre jordfordeling og som en særlig foranstaltning en fiskerihavn på Rømø. Den sønderjyske ingeniørforening har for ganske nylig under en sammenkomst i Tønder taget sagen om denne fiskerihavn op. Jeg kan oplyse, at der i 1864 var planer fremme om en fiskerihavn på Rømø. De måtte skrinlægges med krigen og med afståelsen af Sønderjylland. Derefter blev havnen anlagt på det øde sted, hvor det nuværende Esbjerg har rejst sig. Rømø fiskerihavn hører således til de tab, Sønderjylland led ved i 1864 at blive udskilt fra Danmark. Jeg beder de højtærede ministre, der har faglig og national interesse i den nævnte fiskerihavn, om at tage sagen op til overvejelse. På Rømø er man stærkt optaget af, om det skulle være muligt at gennemføre projektet.

At de af mig nævnte forhold har national betydning, nævner jeg kun for fuldstændigheds skyld. Jeg ønsker at tilføje, at det nationale modsætningsforhold siden besættelsen, da det var ret voldsomt, er ført ind i en udjævning. Der er ganske vist hedsproer på både dansk og tysk side, men ved fornuftig og rolig optræden i begge lejre af dem, der vil et renere medmenneskeligt forhold, kan virkningerne af nationalisternes